

Jaarverslag over 2025

Door: Saskia Bulk, secretaris

Algemeen

Het jaar 2025 was een goed jaar voor het Gilde. Het ledental steeg met 126 leden naar 3.131. Er kwamen 245 nieuwe leden bij en van 119 leden werd het lidmaatschap beëindigd. De vereniging groeit nog elk jaar. Er werden 101 diploma's uitgereikt aan evenzo-veel ex-leerling-molenaars.

Online streaming

Online vergaderen en streamen zijn helemaal ingeburgerd bij het Gilde. Het bestuur vergadert meestal via Zoom en één keer per jaar fysiek. De Algemene Ledenvergadering werd gestreamd vanuit Noord-Holland en er kon live meegekeken worden via YouTube. De opname is nog steeds beschikbaar op het YouTube-kanaal van het Gilde.

Bestuur

Samenstelling

Sinds de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 5 april 2025 bestaat het bestuur uit Elco van Norren (voorzitter), Saskia Bulk (secretaris), Geert Jonker (penningmeester), Annemie Driessen (afdelingscoördinator), Kees Kammeraat (opleidingscoördinator) en Peet Wessels (PR en communicatie).

Tijdens dezelfde ALV nam secretaris Tom Kreuning, na twaalf jaar in functie te zijn geweest, afscheid. Het Gilde verwelkomde Saskia Bulk als de nieuwe secretaris.

Samenwerking

De samenwerking met vereniging De Hollandsche Molen (DHM), het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde (AKG) en het Gild Fryske Mounders (GFM) verloopt voorspoedig. Tweemaal per jaar komen de voorzitters bij elkaar in het zogenoemde Voorzittersoverleg. Op de agenda staan altijd de punten veiligheid, lesmateriaal en internationale samenwerking. Het Gilde van Molenaars heeft zitting in de Molenvaadviesraad van De Hollandsche Molen. Ook wordt er samengewerkt op het gebied van het ontwikkelen van molengerelateerde

specialisaties. Het Gilde heeft de ledenvergaderingen van het Gild Fryske Mounders bezocht. Het Gild Fryske Mounders vierde dit jaar zijn 50-jarig jubileum, wat onder andere werd gevierd met koninklijk bezoek, een jubileumdag en de première van de documentaire, terug te zien bij Fryslân Dok: 'Wyn, Wetter en Kreakjend hout'.

Internationaal was er contact met veel molenaars en molenorganisaties. De door Nederland geleide internationale stuurgroep 'Craft of the Miller Network' heeft diverse online 'workshops' en conferenties georganiseerd. Voor het Gilde zit Tom Kreuning in de stuurgroep en Peet Wessels is meelezend lid. De komende tijd wordt het internationale netwerk nog meer uitgebreid en zullen er meer conferenties/werkgroepen over het Ambacht van Molenaar worden georganiseerd. Meer informatie is te vinden op <https://www.molens.nl/nieuws/online-conferentie-craft-miller>. De website van Craft of the Miller <https://network.molens.nl/> is momenteel nog in ontwikkeling.

Handboeken

De Handboeken en de Lesbrieven zijn in het Engels vertaald dankzij een bijdrage van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De vertaling van het Handboek Watermolenaar is sinds eind 2023 beschikbaar via de website. De vertaling van het Handboek Windmolenaar is begin 2025 gereedgekomen. Beide handboeken zijn beschikbaar via de website, in het Nederlands en het Engels (via de "Union Jack" op de homepage). Onze Engelse zusterorganisatie, The Traditional Cornmillers Guild, gebruikt de handboeken tegen betaling voor de opleiding van molenaars in Engeland.

Craft of the Miller

Sinds 2023 werkt het Gilde samen met vereniging De Hollandsche Molen aan het project 'Craft of the Miller', gericht op het vastleggen en ontsluiten van ambachtelijke molenkennis. Dit komt voort uit de UNESCO-nominatie van het Ambacht van Molenaar uit 2017. De Hollandsche Molen werkt aan een digitaal sys-

teem waarin ambachtelijke kennis opgeslagen en geraadpleegd kan worden.

Jong Ambacht

Sinds de ALV van 2022 is Jong Ambacht ingesteld als werkgroep. Alle leden van 14 tot en met 35 jaar zijn automatisch en kosteloos lid van Jong Ambacht.

Jong Ambacht heeft in 2025 volop meege- werkt aan het realiseren van een digitaal maalboekje. Ook alle vragen en klachten over het digitale maalboekje lopen via Jong Ambacht. Daarnaast heeft Jong Ambacht jongeren bijgestaan met vragen over de opleiding en het vernieuwen van de opleiding.

Archief

Het opgeschoonde en gedigitaliseerde archief is ondergebracht bij de stichting Molendocumentatie van De Hollandsche Molen. Op deze manier blijft het archief beschikbaar en te zijner tijd toegankelijk via de website allemolens.nl.

Evert Smit Biotoopprijs

De Evert Smit Biotoopprijs is in 2025, het Jaar van de Molenbiotoop, uitgereikt aan Willy Moors, watermolenaar te Ittervoort, voor haar inzet om (water)molens expliciet op te nemen in de Limburgse provinciale Omgevingsvisie.

Immaterieel Erfgoedprijs

Dit jaar is de Immaterieel Erfgoedprijs van het Gilde niet uitgereikt. Het bestuur vraagt om voordrachten van personen of instellingen voor deze prijs die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt in het promoten van het Ambacht van Molenaar als immaterieel erfgoed.

Financiën

Het boekjaar 2025 verliep financieel rustig en werd afgesloten met een positief saldo. De financiën van de kernactiviteiten, het opleiden tot gediplomeerd molenaar en het behartigen van de belangen van al onze molenaars, zijn goed op orde. De inkomsten en uitgaven van kortdurende extra activiteiten worden in de

overzichten (zie het uitgebreide financiële verslag verderop in deze Gildebrief) apart vermeld.

Sinds 2022 wordt er een volledige en consequente splitsing gemaakt van de jaarlijkse contributiegelden. Deze zijn opgesplitst in Contributie, Bijdrage Gildebrief en Verzekeringspremie in verband met de verschillende btw-tarieven. De financiën van de kernactiviteiten, het opleiden tot gediplomeerd molenaar en het behartigen van de belangen van al onze molenaars, zijn goed op orde. De resultaten hiervan worden in de overzichten apart vermeld.

Sinds 2024 zijn nieuwe leden niet meer verplicht om de lesboeken aan te schaffen, omdat deze van de website gedownload kunnen worden. Hiervoor in de plaats is een eenmalige bijdrage van € 40 gekomen.

Boekhouding

De boekhouding was in handen van Andrien Muijsers. De kascommissie voor het boekjaar 2025 bestond uit de gildeleden Ben van Roosmalen (NB), Fred Bloemendaal (Dr) en Wilco Dijk (NH).

Leden

De ledenadministratie wordt verzorgd door Piet van Doorn. Het ledenaantal is gestegen van 3.005 op 1 januari tot 3.131 leden op 31 december. Dit is een toename van 126 leden.

Het aantal verwerkte nieuwe aanmeldingen bedroeg 245. Het aantal uitgeschreven leden bedroeg 119, waarvan 21 in verband met overlijden.

Bijzonderheden in onderstaande tabel:

- De tabel bevat een aantal dubbeltellingen i.v.m. leden met een dubbele lidsoort, bijvoorbeeld "geslaagd lid windmolen" én "lid in opleiding watermolen".
- De lidsoorten "vakmolenaar windmolen" en "vakmolenaar watermolen" zijn toegevoegd aan het ledenbestand.
- De acht "instructeurs-vakmolenaar" stonden geregistreerd als "buitengewoon lid". Zij zijn overgeheveld naar de lidsoort "vakmolenaar wind- of watermolen".
- De lidsoort "lid Maalploeg" is gewijzigd in "lid Molenploeg".

Opleidingen

In 2025 hebben in totaal 101 leden in opleiding het Getuigschrift Molenaar behaald. We houden de trend aan van een hoog aantal geslaagde molenaars. Het betreft 85 windmolenaars, van wie er 5 het deelcertificaat met succes hebben gehaald, en 16 watermolenaars.

Achter elke kandidaat staan instructeurs, stagemolenaars en anderen die bijdragen aan de opleiding. Duizenden praktijken en vele the-

orie-uren zijn hiervoor gemaakt door velen die zich hiervoor belangeloos inzetten. Zonder hen geen geslaagden. Dit veelal in stilte verrichte werk verdient onze volle waardering.

Op verzoek van het RCE (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) is het noodzakelijk inzicht te krijgen in het totale aantal instructie-uren dat er jaarlijks wordt gegeven. In 2025 is het digitale maalboekje na een succesvolle proef in Noord-Brabant over heel Nederland uitgerold. Aan alle leerling-molenaars en instructeurs wordt verzocht om alle instructie-uren vast te leggen, óók nadat het vereiste minimale aantal uren al is bereikt en ook als het toelatingsexamen al is behaald.

Per 1 januari 2026 zal het gebruik van het digitale maalboekje voor alle leerling-molenaars verplicht zijn, ook voor iedereen die al langer in opleiding is. Met deze digitalisering van het klassieke maalboekje voldoen we aan de wens van veel molenaars en leerlingen om deze administratie te vereenvoudigen en te moderniseren.

Naast de vele lokaal georganiseerde theorie-avonden in de afdelingen is in april en september ook weer een online weercursus aangeboden, waarvoor meer dan driehonderd deelnemers zich hebben aangemeld. Naast deze cursus wordt door David Henneveld ook

Overzicht ledenbestand

		2025	+/-	2024	2023	2022	2021	2020
Geslaagde leden	Windmolen	1742	+60	1682	1624	1583	1559	1503
	Watermolen	116	+17	99	87	74	72	73
Geslaagd certificaat		5	+2	3	-	-	-	-
Leden in opleiding	Windmolen	744	+43	701	683	860	807	782
	Watermolen	64	-11	75	78	87	65	57
Leden maalploeg		206	+14	192	198	-	-	-
Donateurs		152	-2	154	146	129	121	110
Jeugdleden		30	-3	33	29	18	19	18
Molengids		138	+23	115	88	67	54	47
Instructeur-vakmolenaar		0	-8	8	8	8	8	8
Vakmolenaar	Windmolen	10	10					
	Watermolen	1	1					
Buitengewone leden		31	-12	43	41	42	42	40
Ereleden		8	-	8	8	9	6	6

in elke Gildebrief een aansprekend weersver-
schijnsel besproken. Wekelijks publiceert hij
op de website een weekendweersverwachting
met instructieve achtergrondinformatie.

Voor (nieuwe) instructeurs in Noord-Brabant
en Limburg is in december een cursus 'Didac-
tische ondersteuning voor (aspirant)-instruc-
teurs' van start gegaan. Deze omvat circa zes
uur en wordt op drie avonden gegeven. De
Commissie Verbetering Opleiding (CVO)
heeft dit jaar haar werk voortgezet. De op-
dracht was om de opleiding tot windmolenaar
zodanig te verbeteren dat deze in principe
door iedereen met goed gevolg kan worden
afgesloten. Het aantal mensen dat aan de op-
leiding begint maar deze niet afrondt, is (veel)
hoger dan gewenst. Gaandeweg het ontwik-
keltraject is duidelijk geworden dat de daad-
werkelijke implementatie van aanpassingen
van de opleiding per 1 januari 2026 te ambitieus
is geweest. Het ontwikkelen van een visie
op het type molenaar dat we willen opleiden
kostte veel tijd en overleg. GVM en DHM heb-
ben de CVO verzocht de werkzaamheden voort
te zetten om te komen met voorstellen om
het rendement van de opleiding tot windmo-
lenaar te verbeteren.

Aangepaste Opleiding

Het tijdelijk gefaseerde opleidingstraject
wordt aangeboden in afwachting van de im-
plementatie van de CVO-plannen. Succesvol
afronden van dit traject levert het Certificaat
Molenaar op, waarmee de kandidaat bevoegd
en bekwaam is om zelfstandig elke molen on-
belast te laten draaien. Fase twee vult aan tot
het huidige Getuigschrift Molenaar. Deze ge-

faseerde opleiding is van start gegaan in jan-
uari 2024. In 2025 hebben vijf molenaars het
Certificaat Molenaar behaald.

Examens

Aan de twee examenrondes van dit jaar na-
men in totaal 106 kandidaten deel. Van hen
slaagden 85 voor het Getuigschrift Windmo-
lenaar en 16 voor het Getuigschrift Watermo-
lenaar. Vijf kandidaten voor windmolenaar wer-
den afgewezen; bij watermolenaar was er
geen afwijzing. Het slagingspercentage was
95,3%.

In totaal zijn er nu sinds 1970 2.710 geslaag-
den voor het Getuigschrift Windmolenaar na
921 examendagen. Het totaal aantal geslaag-
de watermolenaars is sinds 1997 uitgekomen
op 147 na 67 examendagen.

Wilma Dondergoor is de examencoördinator
van het Gilde. Zij werkt samen met de exa-
menplanner Nico van den Broek en de Exa-
mencommissie van De Hollandsche Molen on-
der voorzitterschap van Harrie Muhren.

Handboeken

Het Handboek Watermolenaar heeft dit jaar
nog enkele kleine tekstuele aanpassingen on-
dergaan. De Engelse vertaling van het Hand-
boek Windmolenaar is begin 2025 gereedge-
komen en op de website geplaatst. Voor het
Handboek Windmolenaar is in 2025 een ge-
heel herzien hoofdstuk 9 over de biotoop ver-
schenen, samengesteld door Agnes de Boer.

Veiligheid

In 2025 is Sander Molenaar begonnen als vei-
ligheidscoördinator van het Gilde, als opvolger
van de interim-veiligheidscoördinator Paul
Horstman.

Het Gilde is via de veiligheidscoördinator ver-
tegenwoordigd in de Werkgroep Veiligheid,
een werkgroep vanuit de gezamenlijke molen-
organisaties. Via deze molenorganisaties is
een overkoepelende veiligheidsorganisator
aangesteld: Piet Tromp.

Een overzicht met de meldingen staat op het
besloten gedeelte van de website van het Gil-
de. In 2025 zijn drie meldingen gedaan, waar-
onder twee ernstige incidenten. Hierbij is de
Arbeidsinspectie ingeschakeld en zijn de be-
treffende molens tijdelijk gesloten. Het aantal
meldingen is fors lager dan in voorgaande ja-
ren, maar dit betreft overduidelijk een onder-
registratie. Het is belangrijk om van grote in-
cidenten, maar ook van kleine gebeurtenissen,
melding te doen, opdat trends gesignaleerd
kunnen worden. Als Gilde vinden we het be-
langrijk om te leren van incidenten. Op die
manier hopen we het veiligheidsbewustzijn te
vergroten en daarmee vergelijkbare situaties
te voorkomen. Daarom vragen we iedereen
een artikel over een eigen incident in te stu-
ren voor de Gildebrief.

De RI&E (Risico-inventarisatie en -evaluatie)
voor molens is gratis te downloaden via de
website van De Hollandsche Molen, evenals
de RoeRie (het RI&E-instrument voor gelaste
molenroeden), de checklist 'Werken met de
steenkraan' en de checklist 'Veiligheid'. De
overzichten met veiligheidscoaches en keur-
meesters voor valbeveiliging staan op de web-
site van het Gilde.

PR en Communicatie

De website www.gildevanmolenaars.nl is het
centrale punt van alles wat met het Gilde te
maken heeft. Vanuit het bestuur is Peet Wes-
sels verantwoordelijk voor de PR en communi-
catie. De website wordt beheerd door Kees
Kammeraat en Tom Kreuning. André Canrinus
zorgt voor de technische ondersteuning.

Op onze website staat veel gratis te downloa-
den materiaal; dat is een voorwaarde van
UNESCO om hiermee het ambacht uit te dra-
gen.

De Gildebrief is vaak al online beschikbaar voordat de papieren versie in de bus valt. In de bibliotheek zijn diverse boeken te downloaden.

Er is een videotheek met diverse filmpjes. Ook de theorielessen en presentaties van verschillende afdelingen zijn daar te vinden. Zo is ons lesmateriaal voor de hele wereld beschikbaar, inclusief de Engelse vertalingen van de handboeken.

Sociale media

Facebook blijft populair onder molenaars. De pagina van het Gilde heeft ruim 1.700 volgers en er worden vaak meerdere berichten per week geplaatst, zoals ook de wekelijkse weersverwachting. Ook heeft het Gilde een Instagrampagina (met circa driehonderd portretten van molenaars) en een YouTube-kanaal. Hierop is onder andere de Algemene Ledenvergadering terug te zien.

Gildebrief

In 2025 is de Gildebrief weer viermaal verschenen, met in elke uitgave vier pagina's meer vanwege het Jaar van de Molenbiotoop. Na het vertrek in 2024 van tekstredacteur Barend Zinkweg en hoofdredacteur Jannemieke Kroese bestaat de redactie nu uit Evert Verhoeven (hoofdredacteur) en Johan van de Bunt (tekst- en eindredacteur).

Er is ruimte voor meer artikelen, want ons motto is nog steeds: 'De Gildebrief is van, voor, door en over molenaars'. De Gildebrief wordt opgemaakt en gedrukt door drukkerij De Bunschoter.

Ondersteunende diensten

Vertrouwenspersonen

Vertrouwenspersonen Ada Meurs en Willem van Breenen hebben telefonisch diverse gesprekken met leden gevoerd. Soms zijn er meerdere gesprekken geweest, uitgespreid over een langere periode. De bellers gaven aan zich gehoord en geholpen te voelen. Afgelopen jaar zijn er enkele casussen geweest die in algemene zin gingen over: grensoverschrijdend gedrag van collega's en hoe personen hierop aan te spreken om tot door allen gewenst gedrag te komen. De omgang in het molenaarsteam met taken en verantwoordelijkheden. Als nieuwe molenaar in een bestaand team dat ruimte moet maken

voor nieuwe input. Ook in werkgroepen: wie heeft welke taak en waarom, en wat mag wie waarover zeggen. Emoties kunnen onbedoeld een grote impact hebben: wat is wijsheid en welke stappen zijn helpend? Verder blijft af en toe het onderwerp 'bestuur versus molenaars' terugkomen.

De contactgegevens van de vertrouwenspersonen staan opgenomen in het colofon van de Gildebrief en onder het tabje 'Bestuur' op de website. Aarzel niet om in gesprek te treden met Ada of Willem, ook als je twijfelt of je vraag wel de moeite waard is om met een vertrouwenspersoon te bespreken.

Webshop

Het beheer van de webshop is in handen van Henk Berends. In de online webshop, die alleen zichtbaar en toegankelijk is na het inloggen met het lidnummer op de site, zijn hardcopy-versies van de handboeken, vlaggen, badges en onze kledinglijn verkrijgbaar.

Bliksemafleidercontrole

In het jaar 2025 bestond het team uit de volgende personen: Hendrik-Jan Berghuis, André Canrinus, Evert van Rooijen, Hans Meulenberg, Geert-Jan Scholte en Jaap van der Sar. Nieuw in ons team is Carlo Schollen voor Zeeland en het westelijk deel van Noord-Brabant. Het afgelopen jaar is afscheid genomen van Henk Gooijers.

Het gemiddelde aantal controles neemt nog steeds ieder jaar toe. Er wordt naar gestreefd om een molen eens per drie jaar te controleren. Over de afgelopen drie jaar zijn 290 verschillende molens gecontroleerd.

In 2025 zijn er 90 molens gecontroleerd. In totaal zijn er 159 adviezen uitgebracht. Dit komt neer op gemiddeld 1,7 adviezen bij elke controle. Bij 18 molens werden geen gebreken geconstateerd.

Zoals elk jaar vormen de aardingskabels, samen met contactproblemen rond de brugjes op de roeden en de staartbalk, ook nu weer letterlijk de zwakke plek. Dit betreft 74 van de 159 adviezen. De molenaar kan dus bijna de helft van de geconstateerde gebreken zelf verhelpen.

Na de bliksemafleidercontrole kunnen molenaars aangeven of het bliksemafleiderteam zelf contact opneemt wanneer het tijd wordt

voor een nieuwe controle. Een molenaar hoeft dan niet zelf in de gaten te houden of de molen wel gecontroleerd wordt en voor het team biedt het de mogelijkheid de controles efficiënter te plannen, zodat er steeds meer controles kunnen worden uitgevoerd zonder dat het aantal verreden kilometers in dezelfde mate toeneemt.

Als gevolg van dit systeem is voor na oktober ingediende aanvragen de kans groot dat deze controles pas in het volgende jaar kunnen worden uitgevoerd.

Verzekeringen

Het verzekeringssecretariaat is vele jaren in handen geweest van Jan Wieffer; hij heeft na vele jaren afscheid genomen. Gerard Rikken heeft deze taak overgenomen.

Er is een nieuwe verzekering afgesloten voor bestuursaansprakelijkheid, waaronder nu ook alle afdelingsbestuurders vallen. Verzekeringstechnisch gesproken was 2025 voor het Gilde een gunstig jaar. Er zijn schadegevallen geweest, maar die zijn niet op de verzekering van het Gilde verhaald.

Juridische zaken

Gerard Snijders en Victor van Swam vormen het juridische team dat het bestuur bijstaat in allerlei juridische zaken. In 2025 hebben zij zich beziggehouden met de bestuursaansprakelijkheid van afdelingsbestuursleden en commissieleden. Dit is inmiddels verzekeringstechnisch opgelost door het afsluiten van een uitgebreidere verzekering met een dekking waaronder niet alleen de bestuursleden, maar ook de afdelingsbestuursleden en de commissieleden vallen. Daarnaast heeft het juridische team gewerkt aan het verbeteren van de beroepsprocedure voor het toelatingsexamen.

Tot slot

Het bestuur dankt alle leden van het Gilde voor hun vrijwillige inzet: molenaars, instructeurs, molenaars in opleiding, molengidsen, molenploegleden, vrijwilligers in een molenwinkel of anderszins, bestuursleden van alle afdelingen, leden van de verschillende commissies en ondersteunende diensten en onze donateurs. Dankzij uw inzet blijven molens draaien en malen. Met u samen beseffen we elke dag opnieuw hoe onmisbaar deze inzet is voor molens wereldwijd.